

Stowarzyszenie „Bitwa pod Komarowem”
Krzywostok Kol. 15, 22-435 Komarów-Osada
Tel.: 601 38 54 30, mail; darch15@wp.pl

Wolica Śniatyczna, dn. 18.02.2026 r.

Szanowny Pan
dr Dariusz Kopciowski
Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie
ul. Archidiakońska 4
20-113 Lublin

Dotyczy: postępowanie administracyjne w sprawie wpisu do rejestrów zabytków województwa lubelskiego krajobrazu kulturowego pola bitwy pod Komarowem z 31 sierpnia 1920 roku znak KD.5140.6.6.2024 z dnia 08.04.2024 r.

W uzupełnieniu do pisma z dnia 12.12.2025 dotyczącego Studium widokowo-krajobrazowego i konserwatorskiego terenu pola bitwy pod Komarowem z 31 sierpnia 1920 r z dnia 30.09.2025 roku opracowanym przez dr. inż. architekta krajobrazu Macieja Świątkowskiego oraz Opinii Narodowego Instytutu Dziedzictwa, opracowanej przez Pana Piotra Mazura z 8 października 2024 roku przekazujemy dodatkowe wyjaśnienia, które według naszej oceny są niezbędne dla prowadzonego postępowania.

Przesłanką do złożenia wniosku o wpisanie krajobrazu kulturowego pola bitwy pod Komarowem z 31 sierpnia 1920 roku do rejestru zabytków było między innymi realne zagrożenie tego terenu w związku z procedowanymi od co najmniej 2012 roku projektami wprowadzenia w tą przestrzeń strefowych inwestycji polegających na budowie infrastruktury związanej z elektrowniami wiatrowymi. Skala i proporcje oraz planowane inwestycje były wskazane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z 2022 roku, które chociaż już nie obowiązuje to określa potencjalne ryzyko związane z taką inwestycją (wysokość do 200 metrów wysokości). W związku z powyższym, w celu przedstawienia skali degradacji krajobrazu pola bitwy pod Komarowem poprzez ewentualną budowę farmy wiatrowej przesyłamy wizualizacje graficzne wykonane z ujęciem już istniejącego punktu widokowego i platformy widokowej z Pomnikiem Chwały Kawalerii i Artylerii Konnej

w Wolicy Śniatycznej, jako elementu przestrzennego umożliwiającego przedstawienie proporcji w krajobrazie. Wizualizacja z wiatrakiem bezpośrednio przy monumencie jest pogładowa i wykonana z podziałką dla właściwego odczytu relacji przestrzennej, a kształt wiatraka przykładowy. Lokalizacja wiatraków w tle zawiera się w obszarze przeznaczonym pod OZE, bez przyporządkowania do konkretnej działki.

Istotną informacją jest fakt, iż budowa punktu widokowego z platformą widokową i Pomnikiem Chwały Kawalerii i Artylerii konnej jako cel publiczny była dofinansowana w około 43,5% ze środków publicznych, w tym przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach konkursów na dofinansowanie zadania publicznego w kwocie 775 000,00 (siedemset siedemdziesiąt pięć tysięcy), dotacji Prezesa Rady Ministrów w kwocie 700 000,00 zł (siedemset tysięcy), oraz wykonanie przez Instytut Pamięci Narodowej płyt zewnętrznych i wewnętrznych z odznakami pułków kawalerii i inskrypcjami w kwocie około 480 000,00 zł. Pozostała kwota ok 56,5 % (ok 2 536 000,00 zł) pozyskana została od darczyńców. Teren przed rozpoczęciem budowy, na mocy aktu notarialnego stał się własnością Stowarzyszenia „Bitwa pod Komarowem”, które było inwestorem. Docelowo Stowarzyszenie planuje przekazanie pomnika oraz terenu instytucji, która godnie będzie nim zarządzała z gwarancją pełnej i nieodpłatnej dostępności dla całej społeczności, tak jak jest obecnie.

Pomnik został wykonany jako punkt widokowy z platformą widokową i „Pomnikiem Chwały Kawalerii i Artylerii Konnej” na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Komarów-Osada (Uchwała Nr X/64/2003 Rady Gminy Komarów-Osada z dnia 5 grudnia 2003 roku), który umożliwiał realizację punktów widokowych na obszarach atrakcyjnych turystycznie. Za obszar atrakcyjny turystycznie należy bezsprzecznie uznać pole bitwy pod Komarowem, które gromadzi ogromną rzeszę turystów, nie tylko w trakcie organizowanych rocznic, widowisk historycznych, ale także na przestrzeni całego roku, w ramach indywidualnych i grupowych wycieczek. Skazywanie zatem wartościowego krajobrazu kulturowego, stanowiącego jednocześnie symbol zwycięstwa na dewastację jest niespójne z zapisami w MPZP gminy Komarów-Osada, na podstawie którego dokonano budowy. Brak ochrony obszaru, który został wyznaczony, jako absolutne minimum zatrzyma już rozwijający się potencjał turystyki historycznej, oraz realizację przedsięwzięć, które od co najmniej kilkunastu lat wpisały się w jego ożywioną formę lekcji historii rozpoznawalną w całej Polsce. Nieodwracalnie zdewastowany i zdominowany przez farmę wiatrową krajobraz kulturowy straci wszelkie walory i będzie w niekorzystny sposób wpływał nie tylko na wycinek pola bitwy, jakim jest pasmo 255, ale na cały rozległy teren pola bitwy. Zachowanie tego obszaru leży w szeroko pojętym interesie społecznym, który jest nadrzędnym nad interesem prywatnym. Pole bitwy pod Komarowem jest niezmiennym od 1920 roku symbolem zwycięstwa i należy

rozpatrywać go w kategorii dziedzictwa narodowego, a ten powinien służyć ogółowi społeczeństwa, ze szczególnym uszanowaniem tradycji Wojska Polskiego.

Przy analizie ochrony pola bitwy pod Komarowem należy również podnieść ewentualne szkody wizerunkowe, jakie poniesie Państwo Polskie w odniesieniu do obecnej sytuacji geopolitycznej, w której Federacja Rosyjska stanowi realne zagrożenie. Tym bardziej należy chronić pole bitwy pod Komarowem, które symbolizuje siłę i tradycje oręża polskiego, gdzie czyn bojowy odparł napaść Rosji na Polskę w 1920 roku.

Uprzejmie proszę o przekazanie powyższego uzupełnienia stronom postępowania w formie obwieszczenia. Powyższe materiały w wersji papierowej oraz na nośniku elektronicznym zostaną przekazane bezpośrednio do kancelarii Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie w ciągu 7 dni.

Z wyrazami poważania,

Tomasz Dudek

Prezes Stowarzyszenia „Bitwa pod Komarowem”

W załączeniu:

załącznik graficzny - 3 wizualizacje.